

Varallisuuskriteerit

Yleistä

Näitä varallisuuskriteerejä sovelletaan ensimmäistä kertaa vuodelle 2027 myönnettävien avustusten avustusehdotuksen valmistelussa.

Tässä ohjeessa käytetään yleisesti termiä STEA-avustukset, joilla viitataan yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiöille sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen myönnettyihin valtionavustuksiin.

Valtioneuvoston asetuksen sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja säätiöiden rahoituksesta (1059/2023, myöhemmin STEA-rahoitusasetus) 3 §:n mukaisesti avustuksen myöntämistä on pidettävä tarpeellisenä avustuksen hakijan omat varat, hakijan määräysvallassa olevien taikka hakijaan taloudellisesti tai toiminnallisesti kiinteässä yhteydessä olevien yhteisöjen tai säätiöiden käytettävissä olevat varat ja avustetuksi haetusta toiminnasta saatavat tuotot huomioon ottaen.

STEA-rahoitusasetuksen 4 §:n mukaisesti avustus saa kattaa valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta tai hankkeesta aiheutuvien hyväksyttävien kustannusten täyden määrän, jos muuta rahoitusta ei ole saatavilla.

STEA:n yleiset varallisuuskriteerit

Pääsääntöisesti järjestöllä katsotaan olevan merkittävää varallisuutta silloin, kun järjestön nettovarallisuus viimeisimmässä tilinpäätöksessä on suurempi kuin järjestön kuuden kuukauden kuluja vastaava summa. Tällöin järjestöltä edellytetään omarahoitusosuutta, jonka taso vaihtelee porrastetusti varallisuuden mukaan. STEA-avustusta ei pääsääntöisesti ehdoteta kaikkein varakkaimmille järjestöille.

Vuodesta 2027 lähtien varakkaat järjestöt luokitellaan kolmeen ryhmään:

- Varakas: nettovarallisuus kattaa vähintään kuuden kuukauden kulut
 - Omarahoitusosuus 20 % kohdennetuissa yleisavustuksissa (Ak) ja hankeavustuksissa (C)
- Erittäin varakas: nettovarallisuus kattaa vähintään 24 kuukauden kulut
 - Omarahoitusosuus 50 % kohdennetuissa yleisavustuksissa (Ak) ja hankeavustuksissa (C)
- Poikkeuksellisen varakas: nettovarallisuus kattaa vähintään 60 kuukauden kulut
 - Avustusta ei pääsääntöisesti ehdoteta poikkeuksellisen varakkaille järjestöille

Varallisuusluokittelussa voidaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella poiketa edellä kuvatuista rajoista seuraavasti:

- Vaikka nettovarallisuus ei kattaisi kuuden tai 24 kuukauden kuluja, voidaan varakkaaksi tai erittäin varakkaaksi luokitella järjestö, jonka nettovarallisuus on merkittävä (noin 10

miljoonaa euroa tai enemmän) ja jonka STEA-avustusten osuus koko toiminnan rahoituksesta on vähäinen.

- Vaikka nettovarallisuus kattaisi vähintään 24 kuukauden kulut, voidaan varakkaaksi (20 % omarahoitus) luokitella järjestö, jonka nettovarallisuus on euromääräisesti vähäinen ja jonka STEA-avustusten osuus koko toiminnan rahoituksesta on merkittävä.

Varallisuuskriteerien soveltaminen

- Yleisavustuksissa (Ay) ei edellytetä omarahoitusosuutta, mutta varallisuus vaikuttaa yleisavustuksen tarpeen arviointiin.
- Investointiavustuksissa (B) järjestön varallisuus otetaan huomioon harkinnanvaraisesti. Järjestön varallisuus suhteutetaan haetun avustuksen määrään ja omarahoitusosuutta voidaan kasvattaa varallisuuden perusteella. Omarahoitusosuutta ei kuitenkaan kasvateta, jos järjestön varallisuus jää omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen alle varallisuuskriteerien rajan.
- Varallisuuskriteereitä ei huomioida toiminnoissa, jotka ovat tulleet avustuksen saajalle valtion velvoittamina.
- Varallisuuskriteereitä ei huomioida tilanteissa, joissa avustus delegoidaan kokonaan eteenpäin jäsenjärjestöavustuksena, jolloin avustuksen saaja ei ole avustuksen loppukäyttäjä.
 - Yksittäisten jäsenjärjestölle delegoitavien avustusten määrä on yleensä vähäinen eikä ehdon valvomisesta aiheutuva lisätyö ole resurssien käytön kannalta perusteltua, koska jäsenjärjestöjä on satoja.
- Varallisuuskriteereitä ei huomioida tilanteissa, jossa avustusta delegoidaan eteenpäin yhteistyöhankeissa yhteistyökumppanille, joka ei ole varakas, tai tilanteissa, jossa varakkaalle yhteistyökumppanille käytettäväksi jäävä avustusosuus on vähäinen.
 - Vähäinen avustusosuus harkitaan tapauskohtaisesti ja siihen vaikuttaa muun muassa se, kuinka paljon avustuksesta euromääräisesti tai prosentuaalisesti jää käytettäväksi varakkaille loppukäyttäjille. Jos avustusmäärästä yli 20 prosenttia tai yli 50 000 euroa jää käytettäväksi varakkaille loppukäyttäjille, on varallisuuskriteerit huomioitava. Useammalle vuodelle myönnettävissä hankkeissa euromääräinen raja lasketaan keskiarvolla.
 - Varallisuuskriteerit huomioidaan aina siltä osin kuin avustusta jää avustuksen saajan omaan käyttöön.

Erityistilanteita, jotka huomioidaan varallisuusharkinnassa

- Järjestön toimiala edellyttää ylijäämän tuottamista tai järjestön aikaisemmat investoinnit edellyttävät tulevaisuudessa peruskorjausta, jota varten järjestö kerää varallisuutta.
 - Tämä koskee erityisesti järjestöjä, jotka ovat rakennuttaneet tai hankkineet tukiasuntoja STEAn tai RAY:n avustuksilla. Tällöin järjestön tulee esittää selvitys varallisuuden käytöstä, mukaan lukien järjestön hallituksen hyväksymä investointi- ja korjaussuunnitelma. Selvityksen perusteella arvioidaan mahdollisia omarahoitusosuuksia Ak- ja C-avustuksissa.

- Varallisuus on väliaikaista, esimerkiksi vanhojen toimitilojen myynnistä saatua varallisuutta, joka on jo sidottu uusien toimitilojen hankkimiseen.
- Varallisuus on tarkoitus käyttää viipymättä ja järkevästi yleishyödylliseen toimintaan.
- Mahdolliset avustusten jakoon liittyvät rajoitukset rinnakkaisorganisaatioissa.

Nettovarallisuuden laskenta

Järjestön ja sen rinnakkaisorganisaation nettovarallisuuden laskenta

Nettovarallisuus lasketaan vähentämällä järjestön varoista lyhytaikaiset velat ja pakolliset varaukset. Varallisuuteen sisällytetään esimerkiksi rahavarat, sijoitukset ja ei-sidotut rahastot.

Nettovarallisuuden laskentakaava (järjestö ja sen rinnakkaisorganisaatiot)		Summa (€)
Sijoitukset	+	
Omakatteisten rahastojen varat (Mikäli rahasto on itse perustama tai rahaston varoja voidaan käyttää STEA-avusteiseen toimintaan)	+	
Vaihto-omaisuus	+	
Pitkäaikaiset saamiset	+	
Lyhytaikaiset saamiset	+	
Rahoitusarvopaperit	+	
Rahat ja pankkisaamiset	+	
Muut huomioon otettavat varat	+	
Sidotut rahastot (Mikäli rahaston varoja ei voida rahaston sääntöjen mukaisen käyttötarkoituksen perusteella käyttää STEA-avusteiseen toimintaan eikä järjestöllä ole oikeutta muuttaa rahaston sääntöjä)	-	
Pakolliset varaukset (Vain kirjanpitolain 5 luvun 14. pykälän mukaiset pakolliset varaukset)	-	
Lyhytaikainen vieras pääoma (Ilman käyttöomaisuuteen liittyviä velkoja)	-	
Nettovarallisuus yhteensä	=	

Nettovarallisuuden laskennan tarkennukset ja erityistilanteet

Järjestön nettovarallisuuteen lasketaan mukaan järjestön ja järjestön rinnakkaisorganisaatioiden nettovarallisuus sekä osa sellaisen yhteisön tai säätiön nettovarallisuudesta (erillinen laskentakaava), jolla on merkittävä taloudellinen yhteys järjestöön.

STEA arvioi merkittävän taloudellisen yhteyden syntymistä rinnakkaisorganisaatiolta saatujen vuosittaisten avustusten määrän perusteella, minkä lisäksi huomioon otetaan rinnakkaisorganisaation sääntöihin perustuvat mahdolliset rajoitukset avustusten jakoon, sekä muut toiminnalliset ja taloudelliset yhteydet. Rinnakkaisorganisaatioita ovat järjestön tueksi perustetut yhteisöt tai säätiöt, joissa avustuksen saajalla on määräävä asema tai muu toiminnallinen tai taloudellinen kiinteä yhteys.

Jos järjestön tytäryhtiön (eli rinnakkaisorganisaation) taseessa ei ole merkittävää varallisuutta, ei tytäryhtiön kuuden kuukauden kuluja lasketa mukaan järjestön kuuden kuukauden kuluihin, joihin nettovarallisuus suhteutetaan. Tällöin järjestön nettovarallisuudesta vähennetään kuitenkin järjestön taseessa olevan tytäryhtiön omistuksen arvo (osakepääoma tai hankintahinta) sekä mahdolliset saatavat tytäryhtiöltä. Järjestön vastuu tytäryhtiössä rajoittuu vain siihen tehtyihin sijoituksiin.

Käyttöomaisuuteen liittyviä velkoja ei vähennetä varallisuuskaskennassa, koska vastaavaa omaisuuserääkään ei laskennassa huomioida. Velkoina laskennassa huomioidaan ainoastaan seuraavalla tilikaudella erääntyvät velat eli niin sanotut lyhytaikaiset velat. Lisäksi velkoina laskennassa huomioidaan kirjanpitolain 5:14 §:n mukaiset pakolliset varaukset.

Jos järjestö myy tiloja, joiden käyttörajoitusehdot eivät ole voimassa tai jonka takaisinperinnästä on luovuttu, ja hakee samanaikaisesti uutta investointiavustusta eri käyttötarkoitukseen, syntyy järjestölle sellaista varallisuutta, joka on huomioitava STEA-rahoitusasetuksen 3 §:n mukaisesti avustusta myönnettäessä. Saatu (netto)tuotto lasketaan osaksi varallisuutta, vaikka kyseinen tuotto olisi käytetty tai siirretty muuhun kuin järjestön yleishyödylliseen toimintaan, esim. säätiöity tai siirretty yhtiöön.

Sijoituksiin luokiteltavat omaisuuserät arvostetaan käypään arvoon, jos se on kohtuullisesti selvitettävissä. Esimerkiksi pörssinoteeratut osakkeet arvostetaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon. Taseessa sijoituksiin merkittyjä, mutta järjestön omassa käytössä olevia omaisuuseriä ei huomioida laskennassa. STEA voi käyttää tapauskohtaista harkintaa, jos sijoitusten käyvässä arvossa on tapahtunut merkittäviä muutoksia tilinpäätöspäivän ja varallisuuskaskennan välillä.

Nettovarallisuuden laskenta (rinnakkaisorganisaatiot ja taloudelliset yhteydet)

Alla esitetään nettovarallisuuden laskenta tilanteessa, jossa järjestöllä on rinnakkaisorganisaatioita ja merkittäviä taloudellisia yhteyksiä muihin yhteisöihin kuten esimerkiksi säätiöihin.

Nettovarallisuuden laskentakaava yhteisölle tai säätiölle, jolla on merkittävä taloudellinen yhteys järjestön kanssa	Summa (€)	
Varat	+	
Sidotut ja omakatteiset rahastot (Mikäli rahaston varoja ei voi käyttää järjestön avustamiseen)	-	
Pakolliset varaukset (Vain kirjanpitolain 5 luvun 14. pykälän mukaiset pakolliset varaukset)	-	
Velat	-	
Nettovarallisuus yhteensä	=	
Säätiön myöntämät avustukset yhteensä		
Säätiön myöntämät avustukset järjestölle		
Järjestön osuus (%) säätiön myöntämistä avustuksista	%	
Järjestön nettovarallisuuteen lisättävä osuus (€) yhteisön tai säätiön nettovarallisuudesta		

Järjestön nettovarallisuuden laskenta		Summa (€)
Järjestön oma nettovarallisuus	+	
Järjestön rinnakkaisorganisaatioiden nettovarallisuus	+	
Osuus sellaisen yhteisön tai säätiön nettovarallisuudesta, jolla on merkittävä taloudellinen yhteys järjestön kanssa	+	
Järjestön nettovarallisuus yhteensä	=	